

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Eszmék, ... tervek.

— A katonaság ittléte alkalmából. —

Irta: HALMY GYULA.

Most, hogy a honvéd katonai zenekar s a katonaság egy kissé fölrázta az ugorka szezon csendjét s a csapatok vonulása nagy port vert föl városunk utcáin, sok olyan eszme utazik át agyunkon, amely valaha megtestesült valóság volt Fogarason.

Sokat harcoltunk már a kir. törvényszékért, pénzügyigazgatóságért, harcoljunk most már másért is lapunk hasábjain.

Fogarasnak az volt az átka s most is az, hogy mindig kijutott az ugynevezett invalidusokból, azok prezideáltak, parancsoltak, rendezkedtek, természetesen úgy, ahogy tudtak!

Ha valakit nyugdíjaztak a katonaságnál, az jött penziópóliszba: Fogarasra s lett belőle főispán, főbíró és isten tudná, hogy még mi nem?!

Ezek az ugynevezett paszionisták, érdekhajhászok pompásan kordába szedték a polgárságot, bő gazdálkodás volt bent „inter muras“ s subordináció volt ellenben intra muras, a falakon kívül.

„Habták“-ba állították a polgárságot, járta a: „dienst reglement“ s a „subordinacions ferlezung“-nak szomorú következményei voltak; de hogy az elrabolt kincseket: a kir. törvényszéket, pénzügyigazgatóságot stb. jó volna ide hozniok, s növelniök a város jövedelemforrásait, arról nem szólt a: „taktik und felddienst“!

Az illető „stramm“ katona lehetett a „kerítésen tul“, de rossz civil s rossz gazda.

Ilyen körülmények között történt meg azután, hogy Fogarastól lassan, lassan, de biztosan elszedtek mindent, így lett a szabadkirályi városból Fogaras város, mint nagy község, a regáléből: nula!

Bizony óriási energiát kellett kifejtenünk nekünk, míg a multak elrabolt

kincseit vissza tudtuk szerezni, hogy újra szabadkirályi város lehetünk majd, melyet már kértünk.

Fogaras alkalmas módon volt az ilyen dolgok elkövetésére, mert vonaton ide azelőtt nem juthatott senki, a hosszú kocsiság pedig kényelmetlen volt arra, hogy valaki ide jöjjön rendet csinálni. Így tehát patriarkálisan foly itt minden rendü és rangu dolog. Lap sem volt, amely a szennyeseket kirakhatta volna a kerítésre. Fogaras elszigetelve volt tehát: „egy darab sötét Afrika!“

A fenti dolgokon kívül, egy szép napon elvitték innen a: hadkiegészítő parancsnokságot is, az ugynevezett „er-genzung bezirgs commandot“ is mint a „k. und k.“ mondja.

Egyszóval tépték, szaggatták, kopasztották Fogarast egész: „firs rift mesz-szig“, míg úgy maradt épen, mint a szedett fa: Fogaras város, mint nagyközség, vagyis fából csinált vaskarika!

A jelenkor az ő agilis főispánjának, Széll Józsefnek azonban megértve a kor hívó szavát, vissza-vissza szerezgeti ezeket az elrabolt jószágokat s reményünk van arra is, ha ez a főispán áll, vagy marad huzamosabb ideig a vármegye élén, lesz kir. törvényszékünk, pénzügyigazgatóságunk, gyáraink stb.

Sőt mi több, idehozzuk még a hadkiegészítő parancsnokságot is, habár a vicelap, a bizmuth, s aspirin: a hadtestparancsnokságot is ide akarná hozni, szájunkba rágva programmszerűleg a dolgot!

Igen, volt itt a várban valami: hadkiegészítő parancsnokság is, de az tudja isten — talán megunta a falusias, világtól elmaradt, elzárkózott életet s egy szép napon elzarándokolt a várból: Nagyszébenbe s most ott székel. Lám-lám a nagyobb égitest ezt is magához vonzotta!

Pedig hát ebből is volt valami

haszna Fogarasnak, mert turnusként: március, május, június, augusztus hónapokban be-be rukkoltak ide a tartalékosok, vagy szünidőben a tanítók stb. s ezek bizony hoztak egy kis friss pénzt s költöttek is bőven Fogarason!

Olyan forma élet volt akkor kicsinyben városunk utcáin mint most, természetesen honvédekzenekar nélkül!

Ebből az alkalmából tehát, midőn olyan friss élet pezseg városunk utcáin, önkénytelenül is eszünkbe jut ez az elrabolt kincs! Jó volna tehát, ha mozognánk, tennénk valamit, hogy ezt a hadkiegészítő parancsnokságot újra csak Fogarasra, mert ez is hozna valamit a konyhára!

Erkölcsei kötelességünk nekünk, unokáknak, hogy a régiak könnyelműségeit rehabilitáljuk mi s azt, ami a mienk volt ne engedjük.

Ne pihenjünk, ne aludjunk addig, míg a kir. törvényszék, pénzügyigazgatóság, dohány, cukorgyár vagy más egyéb itt nem lesz Fogarason, mert hogyha azokat visszahoztuk, akkor lehetetlen, hogy ne legyen nekünk is honvédekzenekarunk, amelynek akkordjai mellett majd édesen pihenhetünk a visszazszerzett kincsek hasznothozó árnyékában, közvetlen közelében! Küzdjünk és bizva bizzunk!

A főispán lemondása.

A mint értesülünk, a belügyminiszter főispánunknak felmentése iránti kérést, melyet a főispán a legutóbbi krízis beálltakor a kormányhoz benyújtott, visszaadta a főispánnak, mint a kormány újabb kineveztetése következtében tárgytalanná váltat.

Olyast érzünk e hirre, mint a tapasztalatlan gyermek, a ki a veszedelmet egész nagyságában csak akkor látja, amikor már elmúlt s akkor ijed meg tőle.

Mi is — az elmúlt válságos időkben nem is gondoltunk annak a lehetőségére, hogy a sors megfosszon a mi főispánunktól. És most ijedünk meg.

Meg is szakadhatott volna az az áldásos működés, a mit boldogan érzett meg a szívébe e megyébe mindenki? Elveszhetett volna a jog, a törvény az igazság világa?

Kar nélkül maradhatott volna az a sok kulturális, gazdasági, nemzeti akció, a mivel ő megalapozta e vármegye hejyes fejlődését? Meg se mutathattuk, le se róhattuk volna hálánknak a parányát se azért a lelkes buzgalomért, magát nem kimélő fáradozásért, melylyel a megye érdekeinek szentelte magát?

Nehezen lélekezünk fel. De amire eléggé öntudatosává válik e veszedelem képe, a mibe forogtunk, örömmel konstatáljuk, hogy már el is mult.

Őszinte öröm váltja fel az aggodalom érzését és bizalom a jövő iránt. A mi megyénk sorsa nem volt és nem is lehet jobb kezébe a főispánunkénál, a ki felismerte a betegségeket — és tud gyógyítani, a ki előtt a legeszményibb célok lebegnek — s ki tudja vinni őket.

A midőn mély hálát érzünk a sors iránt, hogy megőrizte őt nekünk, hisszük, reméljük, hogy megfogja őt örízni ezután is, hosszú ideig s kísérteni se fog a réme az ő távozásának, — a mi pusztulásunknak.

Az ünnep napján.

A fogarasi róm. kath. egyház híveinek megbizásából a Max Tivadar egyházközségi gondnokságának negyven éves fordulóján a folyó hó 24-én szombaton rendezett ünnepélyt a rendező bizottság körütekintése és lelkesültsége Fogaras város közönségének ünnepévé tette.

A tanusított nagy érdeklődés s az ezen érdeklődés nyomán az ünnepélyről kialakult köztudat felment minket az ünnepély egyes részeinek körülményes leírásától, azonban újságírói tisztünkkel fogva annak lefolyásáról be kell számolnunk.

Az ünnepély legkiemelkedőbb s minden esetre akár erkölcsi, akár anyagi oldaláról tekintjük, legértékesebb eredménye az ünnepelt nevére létesítendő alapítványra összegyűlt összeg nagysága. Az ünnepély egyik szónoka ismertette az eddig elért eredményt; az 600 koronát meghaladott.

Az ünnepély legszebb tanulságáról, arról tesz tanusítást ez az eredmény, hogy a közjó érdekében tanusított sikeres munkásság mindenkor megtalálja az elismerés hangját, ha a vezetés megfelelő kezében nyer elhelyezést.

Fogaras város kath. társadalmának, Fogaras város egész közönségének, a testületeknek és — a mit kiemelünk — a katona tisztikarnak együtt lüktető hazafias, nemes, az érdem becsülésében versenyző gondolkodása mellett feltétlenül Simon Jenő róm. kath. plébánost illeti első helyen a siker érdeme, aki az ünnepély eszméjét fölvetette, javasolta és kereteit megalapozta, aki szép beszéddel vezette be.

Azonban megérdemli, hogy annak egyes részeit, bár nagy vonásokban, megörökítsük s elmondjuk a lelket megindító ünnepély lefolyását azok részére, akik nem lehettek annak részesei.

A megállapított rend értelmében reggel

9 órakor a róm. kath. templomban tartott hálaadó isteni tisztelettel vette kezdetét, a melyre a rendező bizottság hivta meg s vezette be az ünnepeltet, a ki a sekrestyében várta be az isteni tisztelet kezdetét. A papok oltárhoz vonulása után Szabó Elemér tanfelügyelő és Beke István adótárnok vezette a szentélyben elhelyezett imaszámoly mellé felállított ülőhelyére. Mise után ugyanazok vezetése mellett távozott a sekrestyén át.

Szél Józseffel, Fogaraszvármegyének a közérdekű társadalmi mozgalmakat kiváló buzgalommal támogató főispánjával az élén. Fogaras város előkelő közönsége töltötte be a templomot, egyesek és küldöttségek, felekezeti különbség nélkül. Szép számmal volt képviselve a katonatiszti kar is, mely híven osztozott ünnepünkben. A teljes létszámban való fölvonulást azonban az előre elkészített és szoros betartást kívánó terv szorint az épen akkor rendezett lövőverseny megakadályozta.

A „Te Deum“-os isteni tiszteletet Simon Jenő végezte segédlettel. A mise alatt az itteni működvelő templomi énekhar szerzett lelki gyönyört és élvezetet a szépen előadott egyházi karénekekkel. Valódi műélvezethez jutott a templomi közönség.

A „Hymnus“ akkordjainak elhangzása után kiürült a templom s az ünnepély második részének színhelyére a róm. kath. elemi iskolába sietett a közönség. Itt azonban a terem szűk volta miatt a közönségnek csak egy kis része nyert elhelyezést. Az ünnepelt az iskolában az elnök részére beállított emelvény előtt elhelyezett asztal mellett, főispánunk jobbán foglalt helyet, a mint az ünnepély megnyitása után Szabó Elemér és Beke István személyében kiküldött küldöttség bevezette.

A fogarasi magyar dalárda előadása vezette be az ünnepélyt. A „Hymnus“-nak állva hallgatott s dalárdánk előadásában különösen magasztos dallama elhangozván, Si-

TÁRCA.

Gerincvándorlás a fogarasi havasokban.

Irta: Ruzitska Béla dr.

Eleinte a völgyben haladunk tovább, mire csakhamar a Wolff Károlyról elnevezett turista ut kezdetét elérjük és most e kényelmes, kanyargós sétauton, sűrű lomberdőben emelkedünk fel az aláereszkedő hegynyulvány nyugati oldalán. Majd átkanyarodunk a hegy északi oldalára és elhagyva a Porumbácsol völgyeit, a tulajdonképeni Riu-mare völgy felé haladunk tovább. A bükkerdőt nemsokára fenyőerdő váltja fel, melyből helyenként a nagyszerű havasi völgybe betekinthetünk, fel egészen a legmagasabb csucsig, melyeket most már csak néhány felhőfoslány takar. Nemsokára, kis tisztás helyen, kényelmes padhoz érünk, melyen pihenőt tartunk és e szép havasi völgy panorámájában gyönyörködünk. Alattunk a nagy mélységben a vadul rohanó, szikláról sziklára szökellő, kedves zugó és tomboló havasi patakokat, a völgyoldalain pedig mindenütt sűrű, sötét erdőt látunk, melynek üde zöldjéből csak helyenként emelkedik ki egy-egy kopár, sziklás omlásos hegyoldal. Ha a patak mentén lefelé nézünk, csakhamar az Olt széles síkjába jut tekintetünk, hol a ragyogó napfényben learatott szántóföldeket, réteket és ezek

között helyenként terjedelmes falvakat látunk. Még tovább északra, már a távoli ködös homályban az Olt és Küküllő folyók között levő hegyek láncolata tűnik elő. Megfordulva, ellenkező irányban, délfelé, az egyre meredekebb völgy mentén az erdőhatárig, azon felül a füves, gyepes, majd a kő- és szikla régióig ér tekintetünk, melyből a hegyes csucok tornyosulnak ég felé. Távol, fenn a magasban jól látható a Serbota-, a kis- és a nagy Negojsucs, valamint az ezekről a völgy két oldalán fokozatosan aláereszkedő csipkézett szélű sziklás gerincevonulat. A felső része kétfelé ágazik és az ezek között lenyuló Serbota gerince azon részén, hol a fenyőregió véget ér, apró fehér pont alakjában már látható a Negoj-menedékház, mai utunk végső célpontja.

A gyönyörű kép alapos megszemlélése után a jó gyalogúton újra az erdő sűrűjébe térünk és itt nemsokára meredek serpentineken a magasba, majd közel a hegyélhez déli irányban előrehaladunk. Itt oly sűrű az erdő hogy csak egyes helyeken, hol a vihar néhány fenyőt derékon tört, vagy gyökerestől kicsavart, tekintetünk ki a Negoj-csucs és a menedékház irányába különben folyton a csillámpala és gnájszból álló hegyoldalba bevágott árnyas uton haladunk előre, melyen helyenként hófehér ősmészko- (márvány) kibuvások is tarkítják a terepet és a hol több alárohanó jövizű patakot és forrást érintünk.

— Így csaknem észrevétlenül a Riu mare völgy nyugati ágába, a Serbota völgybe jutunk be és ennek egy mellékpatakja mentén eldugott szögletben, nagy táblás csillámpala lapokról alárohanó patakban, kedves vizesét találunk. Ez a Mezuini vagy Határpatak-esés mely alatt kényelmes fahíd vezet a völgy tulsó oldalára. Innen tovább haladva és lassanként fölfelé mászva, egy ritkább fenyőerdőbe jutunk, majd kiérünk a havasi levegőre, hol borókafenyő bokrok között folytatjuk utunkat, miközben kanyarodva a Serbota patak felé tartunk. E patak völgyében 1400 méter tengerszin feletti magasságban, a sziklaterrasz egy morenaszerű torlaszának tetéjéről, óriási kövek között tör elő és zuhan alá az a gyönyörű vizesés, melyet Serbota vizesésnek neveznek. Mire ide értünk, szép derült, napfényes idő következett be és a közeli csucok, valamint a hegyvonulatok is mind tisztán láthatók voltak. A hatalmas kövek és sziklák között alátörtető vizesés habjaiban a nap sugarai százsoroson megtörve, szivárvány színekké bomlanak fel, emellett a környezet üde sötétzöld színe és a szürkészínű komor hegyoriasok valóban elragadóvá teszi a vizesés képét.

Közvetlenül a vizesés alatt utunk a völgy tulsó, keleti oldalára vezet át és ezen nagyokat kigyózva és igen meredeken emelkedve, ritkás fenyőerdőben a Serbota és Szárata völgyek közötti Serbota gerincevonulat

mon Jenő hosszú, tartalmas, szép beszéddel méltatta munkatársának negyven év alatt tanúsított munkásságát és gondnoki működésével szerzett érdemeit.

A munkatárs közvetlen tapasztalata és tudása s az érdem becsülése nyert kifejezést az előadásban, amelyet a templomban is megjelent és az ünnepelt közelében föllított fehérruhás leány-növendékek egyike, Borsai Erzsike eszmékben és érzésben gazdag, előadásban megható üdvözlője követett.

Majd a katonatiszti kar kebeléből kiküldött bizottság vezetője Veres m. kir. honvédőrnagy üdvözölte a bajtársat és polgárt, azon kívánsággal zárva beszédét, hogy vajha a nyugalom idejében ők is ily munkás, ily értékes tagjai lehetnének a társadalomnak.

Bocskor Ádám árvaszéki elnök járult ez után az ünnepelt elé és szépen szerkesztett, formás beszédben adott kifejezést a fogarasi róm. kath. társadalom elismerésének és hálájának, mely után Szabó Elemér a vall. és közoktatási miniszterium nevében róttá le a közoktatásterén szerzett érdemek adóját.

Özv. Riedl Árpádné városi óvónő az özvegyek nevében, Kaylich Regina kisasszony pedig az árvák képviseletében mondotta el szívhez szóló előadásban, igen szépen fogalmazott, szeretettel és hálával, becsüléssel és mély érzéssel telt beszédét.

Simon Jenő záró beszéde folyamán az oltáregylet távol levő elnöknőjének, Széll Józsefné öméltségének üdvözlését felolvasták a papság és a tanítói kar nevében is üdvözölvén Max Tivadart, bezárta az emlékezetes ünnepélyt. Majd a „Szózat“-nak a fogarasi magyar dalárda összevágó, élvezetes előadása után a tisztelgések következtek, a melyen a tisztikar, küldöttségek, egyesek és testületek váltották fel egymást. Az ünnepély magasztos voltának jellemzésére megemlítjük azt a mély benyomást, melynek ha-

tása alatt a hölgyek egy része a könnyezésig meg volt hatva.

Az ünnepélyt délután 1 órakor követő diszebédén 90 személy vett részt. A főispánnaknak sürgős elutazás miatt el kellett maradnia.

Az ebéd Ruzs János népszerű zenekarának szórakoztató előadása mellett mindvégig emelkedett hangulatban folyt. Póbrák-szöntőkben sem volt hiány. Az első mondomta a királyra Belle Sándor alispán, a második Beke István az ünnepeltre, Bocskor Ádám a katonaságot, Simon Jenő lelkes tüntetés közepette a fogarasi társadalom osztatlan becsülésével és tisztelésével övezett távollévő főispánt éltette, kifejezvé az általános helyesléssel találkozott meggyőződését, hogy a tisztos társadalom tántoríthatlanul áll mellette s kilőki kebeléből azt, aki közhasznú működését, az emberbaráti, a legnemesebb intenció szolgálatában elért sikereit gáncsaival akarná megtámadni, értékét kisebbiteni. Szabó Elemér Belle Sándor alispánt, mint a munka emberét állította a közönség elé. A katonatisztikar együttérzését Veres m. kir. honvéd őrnagy tolmácsolta a polgárság felköszöntésével. Simon Jenő Szabó Elemért és Beke Istvánt, a rendező bizottság elnökeit éltette. St. Pildner Frigyes több rigmusos felköszöntőjét egy teljesen latin nyelvvel tarkította.

Az ebéd folyama alatt a Beke felköszöntője után olvasta fel Borsai Rezső irodai igazgató a levélben és táviratban érkezett üdvözlőteknek az aláírását, mert oly halmazz volt, hogy a szövegek felolvasása órákat igényelt volna.

Az ebéddel kapcsolatban megemlítjük, hogy a Mexikó kerthelyiségében díszes hölgyközönség jelent meg az ünnepelő közönségből, amint a kedvező idő délutáni hősege engedte.

A rendezőbizottságtól vett értesülésünk szerint a létesítendő alapítványra eddig mint-

egy 800 kor. gyűlt össze. Ez a siker is az ünnepelt nevéhez fűződő érdem s ez az alapítvány mindenkor hirdetője lesz az érdemnek.

Az ünnepély egész teljességében úgy az egyesek, mint a nagy közönség és testületek azon méltánylásáról tanuskodik, amellyel a közművelődés munkásának érdemét kísérik. Bár általánosan megnyilvánult ez az elismerés s így mindannyinak köszönetet mond a bizottság, aki bármely kis mértékben is hozzájárult az ünnepély sikeréhez, fényének emeléséhez, azonban különösen is kifejezést ad hálájának Széll József főispán és Simon Jenő plébános urral szemben, valamint hálás köszönettel emlékezik meg a fogarasi magyar dalárda buzgó tagjairól és a szereplők minden egyeséről. Köszönetet mond a tisztikarnak, hogy oly készséggel ragadta meg az együttérzés nyilvánításának alkalmát és elnézést kér mindazoktól, a kiket a terem szűk volta miatt nem helyezhetett el. Heller Frigyes karnagyot kiemelendő elismerés illeti a két énekvezetésével tanúsított fáradtságot igénylő buzgóságáért.

A bizottság kellemes kötelességet teljesít, amikor a vidéki vendégeknek, így Kóri Ottó rendfőnököknek, Nagy István nagysink plébánosnak stb. köszönettel adózik azon áldozatkészségért, amelyet megjelenésükkel a nemes ügynek hoztak.

Elismerés illeti Borsai Rezső bizottsági tag fáradhatatlanságát, aki a rendezéssel kapcsolatos pénzügyi munkákat nagy gondgal teljesítette.

Nyilatkozat.

Fogaras vármegye közkórházának nyári mulatságát rendező bizottsága megtartván beszámoló gyűlését, tárgyalás alá vette „A Nap“-ban folyó hó 18-án „Üget a főispán“ cím alatt megjelent cikket is.

etején levő Negoj-menedékházhoz vezet fel. Délután 3 óra körül a legszebb napos időben érkezünk ide és miután még nem ebédeltünk a régi menedékházhoz ujonnan hozzáépített karzatos, tiszta, nagy szobában elhelyezkedve, a magunkkal hozott ételekből összeállított turistaebédet kitünő étvágygyal költöttük el. Valóban fejedelmi lakoma volt ez!

A délután többi részét arra használtuk fel, hogy a menedékház mögötti magaslatról egész Szeben városáig feltároló nagyszerű kilátásban gyönyörködjünk. Jó Görz triederünkkel valóban egész tisztán felismerhetők a messzi ködös távolban Nagyszeben nagy kaszárnyáinak sárga falai és a templomtornyok. Még szebb azonban a kilátás ellenkező irányban, a közvetlen közelben levő hegyóriásokra és a sziklás, vad mély alpesi karakterű völgyekre. Az est beállta előtt, még ebben az irányban, a menedékház közelében kezdődő és a Negoj felé vezető „Sárkányút“ (Drachenstig)-nak nevezett érdekes turista ösvényre mentünk el, a mely a Szárata völgy legfelső részében, a fenyő erdő szélén, a völgy nyugati, rendkívül meredek és sziklás oldalán van kiváló ügyességgel készítve és elvezetve. Régebb időben, amikor a szász Kárpátgyesület szebeni osztályának e turista útja még nem volt meg, csak nagy kerülővel és nagy nehézségek leküzdésével lehetett a Negoj alatti kötőrmelékig eljutni. Most e pompás ösvényen, biztos korlátok között, a sziklákba repesztett uton és vas traverzekkel

alátámasztott hidakon, átjárókon, bárki is könnyen végigsétálhat és a száz meg száz méteres mélységek, függőleges sziklafalak, törmelékkel és sziklatömbökkel telt kéményszerű, hosszú meredek szakadékokban és hasadékokban kedve szerint gyönyörködhetik. E mellett déli irányban folyton szemünk előtt van a kis-Negoj, amely mögött elrejtve foglal helyet a nagyobbik csucs. Alattunk a törmelékkel telt, felfelé kanálszerűleg elszélesedő, alpesi jellegű Szárata cirkusvölgy látható, mely csak néhol gyepes, meredek, többnyire kopár, szirtes oldalával és csöndes néma nyugalomával valóssággal elragadó képet nyújt.

Alkonyatra visszatértünk a menedékházhoz, hol rövid vacsora után még néhány képes levelezőlapot irtunk otthon maradt ismerőseinknek, továbbá a vendégkönyvet néztük át és azután az egyszerű, katonás, de turistának igen alkalmas vaságyakba aludni tértünk.

Augusztus 4.

Reggel nem keltünk fel korán, mert ma esti célpontunkhoz, a Bulea kömenedékházhoz egy nap alatt kényelmesen eljuthatunk; és mert sem vezetőknel, sem pedig a Negoj házban ez időszereint ehhez a menedékházhoz szolgáló kulcs nem volt, hét teherhordó emberünket már reggeli 4 órakor az alsó Buleaházhoz előre el kellett küldenünk, azzal az utasítással, hogy a felső kömenedékház kulcsait akorra, mire mi odaérünk, felhozzák.

Ez a körülmény néhány órai késedelmet jelentett, a miért egészen kényelmesen megreggelizhettünk és csak 7 órakor indulunk utnak.

Mai első célunk a Negoj csucsa, ahova a Szárata völgy oldalán, a már tegnap délután alaposan megcsodált Sárkányuton juthatunk el. Ez a szép turistaut a törpefenyő régió kezdetéig vezet, amelyen szintén elég jó gyalogösvényen áthaladva a Negoj lábánál elterülő nagy kötőrmelékhez jutottunk. Átmenve akis Szárata-patakon, óriás, szabadon álló sziklatömbhöz értünk, ez a zergekő. Innen kezdve már csak a vörös jel után, sziklatörmeléken, valósságos omladékon át, folyton mászva és kapaszkodva juthatunk tovább. A kellemes, hűs, átlátszó, tiszta reggeli levegőben újból szép kilátásunk van. A tulsó hegyoldal. Messze alattunk még látható a Negoj-menedékház, alább, a mély, szakadékos Szárata völgy, mely a Riu-mare völgyben megy át, legalól pedig a fényárban uszó Oltmenti síkság. Felettünk egyre nagyobb és meredekebb sziklabástyák bontakoznak ki és ezek felett a szakgatott, csipkés gerinovat tünik elő, melynek legmélyebben behasított csorbaszerű részét: Berger-átjárónak nevezik. Ebbe az irányba törekszünk felfelé; nemsokára az utolsó forrást és az utolsó gyepes helyeket is elhagyjuk, mire a pusztá, kopár kő- és törmelék régióba jutunk fel.

(Folytatjuk.)

Tárgyalnia kellett e szemén szedett hazugságokat, mert kétségbe vonta e cikk az általa felkért és kijelölt albizottságnak, a kocsikörző bíráló bizottságának igazságos eljárását és ítéletét, megtámadta a tagok jellemét, részrehajlással vádolván meg őket.

Kötelességének tartotta, hogy e cikkel foglalkozzék azon okból is, mert rossz indulatu támadást intézett az a védnöki tisztet szívesen és készségesen vállaló, közszeretet és tiszteletben álló főispánunk iránt, annál is inkább, mert az egész multság fényes sikerét ez ő védnöksége, neve nimbusának, közszeretetben álló egyéniségének köszönte s mert ez alkalommal sem kimélt sem fáradságot, sem áldozatot, hogy a multság sikerét biztosítsa.

Ezekből kifolyólag a rendező bizottság egyhangulag, lelkesedéssel és jól eső örömmel fogadta a bizottság elnökének ama indítványát, hogy „A Nap”-pal polémiába nem bocsátkozik, ezt méltóságán alulinak tartja, a hirt szemén szedett hazugságnak, aljas rágalomnak minősíti s a verseny bíráló bizottság ítéletével magát azonosítja, annak hálás köszönetét és legteljesebb bizalmát fejezi ki s ezen határozatáról jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

A főispán urat illető nem csak rosszindulatu, hanem éretlen, és időszertelen politikai háttérü élelföldésekkel szemben pedig elég a helyzet tisztázására annyit megállapítanunk, hogy a főispán ur fogatát, bár ő a leghatározottabban kijelentette, hogy a versenyben nem óhajt részt venni, nem csak a bíráló bizottság ítélte az első díjra legérdemesebbnek, hanem ezen bírálat a rendező bizottság és a nagyközönség véleményével is találkozott s így az első díjban, — a mi különben egy fénykép volt, — részesítettet.

Már maga az a tény, hogy a cikk szerzője az ismeretlenség homályába burkolózott, tanubizonyságot tesz arról, hogy cikke a valóság elferdítése, személyeskedés és hogy nem kvalifikálható gyávaságból kifolyólag a felelősség alul kibujni igyekszik, mert annak a valószínűségét bizonyítani, beigazolni nem meri, nem tudja.

A rendező bizottság a legmélyebb és legnagyobb sajnálatát fejezi ki, hogy ily alaptalan támadásoknak lett kitéve védnöke, a ki a minden tekintetben kiválóan sikerült multság anyagi és erkölcsi sikerét áldozatával és fáradozásával biztosította.

Fogarason, 1909. évi július hó 30.

A közkörhöz nyári multságát rendező 32 tagu bizottság.

Szterényi beszéde

Brassóban, július 28-án tartott beszámolóján.

(Kivonat a „Brassói Lapok”-ból.)

Tisztelt uraim! „Választópolgárok! (Halljuk! Halljuk!) Régi vágyam teljesedik a mai nappal, midőn hosszabb idő után ismét megjelenhetek az önök körében, hogy számot adjak önöknek a kormány és törvényhozás tevékenységéről. Számot adjak erről a 3 évi tevékenységről épen a jelen időpontban, midőn a kormány csak ideiglenesen vállalta az ügyek rendezését és csupán azért, hogy egy súlyos válság alkotmányos megoldását lehetővé tegye. Számot adjak változott viszonyok közt, midőn a pártok szövetsége már felbomlott és a kritika korlátlanabban nyilatkozhatik meg.

Lehetőleg teljes képét akarom adni e három év munkájának és ezt annyival inkább, mert az a tevékenység még eddig nem foglaltatott össze és mert ismételt találkoznunk azzal a váddal, hogy e korszak szinte meddő volt. Teljes képét akarom tehát adni e korszak munkásságának és hiszen, hogy nem végzek felesleges munkát vele. (Halljuk! Halljuk!)

Bármily rendkívüli és közben politikailag súlyos is volt ez a három év tisztelt uraim, önérzettel vélem állithatni, hogy komoly munka korszaka volt. Ez a korszak kettős irányzatot képvisel: nemzeti konszolidációt egyrészt, komoly gazdasági és szociális irányzatot másrészt. A nemzeti konszolidáció kifejezést nyert alkotmányunk bástyáinak megerősítésében és oktatásügyünkben a nemzeti érdekek biztosításában. Az a sajnálatos félreértés király és nemzet között, mely a mai kormány első hivatalba lépésével ért véget és az abból folyt események arra utalták a törvényhozást, hogy gondoskodjék eszközökről és módokról, melyek inkább alkalmasak a végrehajtott hatalom pártatlanságát biztosítani és a jogbiztonságot növelni. Nem a korona jogainak csorbitásával — ilyesmire nem gondolhatt senki — hanem a nemzet jogainak erősebb körülsancolásával és a jogbiztonság növelésével. Ezt célozták a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről és a hatásköri bíróságról szóló törvények és ugyanerre irányult az a tartalma szerint alárendeltnek létező, lényegében azonban nagy horderejű törvény is, mely a vármegyei közigazgatás rendezéséről szóló 1891. évi XXXIII. t.-c. hatályon kívül helyezéséről rendelkezik.

Az alkotmányos garanciák sorozatát kiegészítette az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló törvény hatályának meghosszabbításáról alkotott új törvény, mely vállasztási visszlések, erőszakos választások ellen kíván újabb védelme lenni, biztosítandó a nemzet akaratának szabad megnyilatkozását akkor, midőn alkotmány biztosította jogaival élni kell. Ezekhez a törvényekhez sorakozik, ezeknek betetőzése kívánt lenni annak a nagyalkotásnak létrehozatala, mely a kormány legfontosabb feladatát volt hivatva megoldani — az általános választói jog, melyre vonatkozó törvényjavastatot a kormány betérjesztette ugyan, de a mely a közbejött politikai események miatt sajnos eddig országgyűlésileg elintézhető nem volt. Nagy alkotás ez, a legerősebb nemzeti érzék által sugalva, azzal a alapföltétellel, hogy ha a nemzet széles rétegei bevonatnak az alkotmány sáncába, a vezetés biztosításék továbbra is a számbelileg is vezető a

magyarságnak és az intelligenciának. Szükségesnek tartom álláspontomat e tekintetben röviden körvonalozni, mert hisz ez ma a legfontosabb politikai kérdésünk, közéleti tevékenységemben sohasem kerestem a népszerűséget, mindig csak meggyőződésemet követtem. Csak ezt fogom követni akkor, midőn ez a nagyfontosságú kérdés megoldásra kerül. Meggyőződésem az, hogy oly általános választói jogra, mely egyenlőséget biztosítson minden irányban, ma még nem értünk meg. Meggyőződésem hogy a ki alkotmányos jogokat van hivatva gyakorolni, akin döntő szavazatot adjon le arra nézve, hogy az állam kormányzatában mely irány és elvek érvényesüljenek, annak erre képesnek is kell lennie. Ellenkező esetben mások akaratát érvényesítő tömeguralom fejlődik ki. Ez pedig igen veszedelmes lehet. Meggyőződésem, hogy az ugynevezett általános egyenlő titkos választói jog nemzeti szempontból veszedelem lehet az országra nézve, (Élénk helyeslés).

Ez lévén a felfogásom, önként következik ebből, hogy az általános választói jognak csak oly formáját fogadom el, mely e részben a legkisebb kockázattal jár. Ilyen a kormány erre vonatkozó törvényjavaslata, ellenben oly reformot, mely az ugynevezett egyenlő titkos választói jogban jutnak kifejezésre, nem fogadnók el, sőt ilyennel szemben kötelességemnek tartanám a legerősebb harcot is felvenni. (Élénk helyeslés.) Mert ne feledjük, hogy ennek a kérdésnek szerencsés vagy szerencsétlen megoldásán fordulhat meg az ország egész jövő alakulása. Itt dölhet el a kérdés: egységes nemzet és állam maradunk-e vagy nem, és épen ezért, ha valahol, úgy itt indokolt a legnagyobb óvatosság és az aggodásig menő skrupulozítása, itt kell kerülni minden jelszó-politikát, bármily tetszés legyen is az, itt a reális számítás alapjára kell helyezkedni. Élénk helyeslés.) (Folytatjuk.)

H I R E K.

— Füst a papírmalomban. Az elmúlt héten egy uzsonnázó társaság vonult ki a városligetbe, a hol a fűsétaut melletti pázsiton letelepedve, szalonnasütés céljából tüzet gyújtott. A füst betöltte az egész környéket és élvezhetetlenné tette a liget levegőjét. Rendőr persze nem volt sehol. Figyelmébe ajánljuk rendőrségünknek az ilyen szalonna sütéseket, mert talán még sem járja egyetlen sétateli levőjét befűstölni és pláne vasárnap.

— A felsőárpási rablás. Mult számunkban már megemlékeztünk a felsőárpási rablásról. — Klein Dávid és neje a körülményekhez képest elég jól érzik magukat s az üzletet folytatják tovább, mintha nem történt volna semmi. Az alsóárpási csendőrség pedig nyomoz serényen s szedi össze a megtalált bűnjeleket. Így az árpási patak völgyében pálinkás üveget találtak a rablók nyomában. Opra s Strézakercisorán több gyanus egyént letartoztattak, akik a rablónak cinkostársai voltak s azokat mindenről előre értesítették.

— Lassan hajts! mondja a hidak felirata. Ezt kellene a Lenkert-utca elejére is kiragasztani, mert akárhányszor láttuk, hogy a vágóhidról a mészárosok, hentesek olyan gyorsan fordulnak balra a Lenkert-utcából, hogy a járó-kelő olyan hirtelen nem tudja feltalálni magát, hogy kikerülhesse azokat.

Olyan nagyforgalmu helyen, mint a Bethlen-utca is, nem lehet megengedni a gyors hajást; esoda, hogy eddig még komolyabb baj nem történt.

— **Érkező katonák.** Alig távoztak el a honvédek városunk területéről, máris jönnek a közösök. Az 50. gyalogezred két zászlóaljja érkezik meg augusztus hó 10-én Brassóból a gyélafehérvári zászlóaljakkal együtt, s itt ezredgyakorlatokat tartanak. Bárcsak minden nyár ilyen kedves vendégeket hozna Fogarasra. Hozza isten őket.

— **Erdőégés.** Az erdőégések mostanában napirenden vannak, hol itt, hol ott olvassuk ezeket a lapokban. Így pl. f. hó 26-án délután 5 órakor nagy erdőégés volt Opreakercisora felett a Lajtában. Nagymennyiségű erdeje égett le az Oprakercisoraiaknak. Az erdőégés két napig tartott.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A közkórház javára rendezett nyári mulatságon felülfizettek: Dr. Serban Miklós 50 kor., Neumann Dániel, Schlosser ezredes, Fleissig Gyula, Taglicht J., Tóth Antal, Steinburgi Pildner Frigyes, Steinburgi Pildner Victor, 20—20 kor., Gyűjtő iven 17 kor., Kozma őrnagy 16 kor., Neumann Klára 15 kor., Babacsek József 11 kor., Dr. Popescu Tivadar 10 kor. 25 fillér, Bisztray József, Dr. Lesmann Henrik, Bokros Emil, Illgner Károly özv. Schul Józsefné, özv. Török Bálintné, Novák István 10—10 kor., Schönberger Adolf 9 kor., Roth Henrik, Pertia Vazul 8—8 kor., Dr. Vasu Octavian 7 kor., Hodis 6 kor., Pasimonia takarékpénztár 5 kor. 50 fillér, özv. Fleissig Lipótné, Dr. Moldovan György, Scurtu Jánosné, Várnay Sándor, Dr. Fleischmann, Pokol Sándor 5—5 kor., Botta Anna 4 kor. 40 fill., Proksch R. Schönberger Hermann 4—4 kor., Thierfeld Lipót 3 kor. 50 fill., Dr. Senchea János, Rózsa Sándor, Neumann Lipót, Dr. Vlaicu Wenk Gusztáv, Balla Károly, Streza Traján, özv. Kühn Jánosné, Comsia Sándor, Modorcea György 3—3 kor., Hersényi Traján Kovács János, Krempels, Welther, Menning János Sáros, Comsa Valér 2 kor. 50 fill.— 2 kor. 50 fill., N. N., Bedő Arthur, B. Kovács József, Szabó Elemér, Rosenbaum, Dr. Reiss, Fried Elek, Fischer Jakab, Major Károly, özv. Klein-né, Thierfeld Lipót, Rot-schild, „Telechiana“, Suciú Fülöp, Dr. Popp Traján, Gross György, Literat Valér lelkész 2—2 kor., Végh, Zaukó Emil, Florea Máté 1 kor. 50 fill. — 1 kor. 50 fill., Scherer Konrad, Goldberger Imre, Hirschhorn Lipót, Tamás Jánosné, Dr. Pralea Hariton, Stoff Péter, Palliárdy L. Kühn, Krempels Samuel, Fuchs hadnagy, Dr. Neamtiu János, Fleissig Iván János, Keijlich Jánosné, Steiner Izidor Luca, 1—1 kor., X. Y., X. Y., Fleissig Hermann, X. Y., X. Y., X. Y., Peptea Candit, Botok Dániel, 50—50 fill., Salamon Dániel, Burnak Endre 30 fill., Rákosi, Petrascu Dániel, Marcs Mihály, Gavrilla Zachim, Marcs Dániel, Ivan Zachim, Florea N. János, Bulgar Mózes, Ivan N. György, Ivan G. György, Ghisa Miklós, Rohát Miklós, Mares Frosina, Ivan I. Eva 20—20 fill., özv. Pleskott-né, Gavrilla Máté, Stroja S. Miklos, Pria

György, Florea György, Dumitrascu Samuel, Ghisa Daniel, 10—10 fillér. A nemes ezéla jótékonyan adakozók felülfizetéseit ezuton nyugtázza és adományaikért hálás köszönetet mond a rendező bizottság.

— **Verekedés.** Nyegon Mojeze alsó-moeesi lakós f. hó 15-én Sáfta lui Niculae Nyegru ottani lakosnót egy fejsze nyelével jól elpáholta. Súlyos testi sértés miatt feljelentették a bíróságnál.

— **Mit tudnak a cigányok.** A mult napokban egy kis csapat rándult ki a galaci erdőbe, hogy ott a Szlavik-féle forrás jóságát élvezze. Élveztek is bőségesen „lak-rima kriszti“-vel keverve az „aqua vilát.“ Haza felé kocsin jöttek s Galacfalu cigoniája előtt haladtak el. A hold bájosan mosolygott, midőn egy pár dade, rajkó a robogó kocsit rögökkel, kövekkel dobálta meg. Valóban szerencse, hogy baleset nem történt. Jó volna, ha a hatóság ezeknek a fekete gyermekeknek a hajjigáló mániáját, kedvét egy kissé lelohasztaná.

— **A beszélgetés vége.** Felsőporumbák községben a mult hét egyik napján békésen beszélgettek Máté Szilveszteru és Silka Juon ottani lakósok, aminek azonban szomorú vége lett, mert a hevesvérű Máté bieskát rántott és megszurkálta vele társát. Egyébiránt a bíróság, ahová bejelentették az esetet, meg fogja kérdezni a bős Mátét, hogy mi volt oka könnyen végzetessé válható haragjának?

— **Értesítés.** A nagyszebeni tankerületi kir. Főigazgatóság az Érettségi Vizsgálati Utasítás 5. §-ának megfelelően a f. évi szeptember hóban tartandó gimnáziumi ismétlő, javító és pótló érettségi vizsgálatok helyéül a nagyszebeni állami főgimnáziumot, idejéül pedig szeptember hó 11-dik és 13 ik napjának reggeli 8 óráját tűzte ki. Az írásbeli érettségi vizsgálatok szeptember hó 6, 7. és 9. napjain fognak megtartatni. Kezdetük reggel 8 órakor. Felhivom ehhez képest az érdekelt tanulókat, hogy a jelzett helyen és időben pontosan jelenjenek meg; azok pedig, akik írásbeli érettségi vizsgálatot is tesznek, hogy a nagyszebeni állami főgimnázium igazgatóságánál legkésőbb f. évi szeptember hó 3-ig összes okmányaik beküldése mellett írásbelileg jelentkezzenek. Fogaras, 1909. július 27. Az állami főgimnázium igazgatósága.

— **86 fillér 1 kiló marhahus.** Igen de nem Fogarason, hanem Székelykereszturon. Nálunk pedig 1 korona 4 fillér. Valóban érthetetlen előttünk az a helyzet, hogy a makacs mészárosok nem akarnak még csak egy fillért sem engedni. Pedig már a kaszálás megvolt s lett széna bőven, a marha pedig olesó. Valóban nem értjük a dolgot. Hogy adhatják a marhahust Székelykereszturon 88 fillérért a mészáros urak, nálunk pedig 16 fillérral drágában. Ezt már nem kellene tétlenül tűnie a hatóságnak, hanem bele kellene avatkozzék ebbe a tarthatatlan állapotba.

— **A községi bírók és jegyzők figyelmebe.** Fogarason magában a hatóság mindent elkövet az iránt, hogy a lelketlen gyermekek a madarakat ne kiozzák a madár fiakat,

fészket el ne szedjék. De a falukon nem igen tartnak ilyen intézkedéseket kellő szigorúsággal, úgy, hogy azt a gyermekeknek, különösen a pásztorokölköknek, kanászoknak egész napon át egyedüli pasziójuk az, hogy a fészkeket elszedjék, a madár fiókat kivegyék a fészkekből s a szegény kis tehetetleneket lábaiknál fogva megfogják s fejüket oda verdesik a fákhöz, hogy dögljenek meg. Az alispánnak kellene ez iránt szigorú rendeletet kiadni, vagy ha nem ezt következetesen betartani a jegyzők, bírák által s az ilyen lelketlen gyermekeket szigoruan megbüntetni, azért olyan kevés az éneklő madár falun, mert a gyermekek örákói szigorral pusztítják a tehetetlen madárvilágot. E tekintetben szigorú következetes intézkedést kérünk.

— **A gyöngéd férj.** Nem kitalált rossz vice, de tényleg megtörtént a napokban az alábbi viccenek is beillő história. Egy pár sétált az utcán s mi utánuk sompolyogva a következő dialógot lestük el tőlük: Mondja a szép fiatal menyecske:

— „Tudod-e lelkem, hogy még a nyáron ismét fürdőre kell mennem, úgy mint tavaly, mert érzem gyöngeségemet!

— Jézus Mária! Már megint fürdő! folytatja a férfi. Tudod-e, hogy abból a pénzből, amit a te javításodra, foltoztatásodra, toldozgatásodra költök, már új feleséget is vehettem volna magamnak! Lám-lám nincs is rossz kijelentése a férfinak. Nem is volna rossz minden esztendőben a feleséget ujjal kieserélni Ugy-e bár ezt sokan szeretnék! Nemde?

— **Tilos a legeltetés az erdőkön.** Vármegyei közgyűléseken nem egyszer szólaltak fel már dr. Serban Miklós és dr. Senchea János a mellett, hogy engedjék meg a népnek a havasok legelőin, tisztásain való legeltetést. A nép ott nem legeltethet, de az erdőkerülők, erdőmester, stb. tehenei mégis ott legelésznek az erdőknben levő tisztásokon, sőt ha a füvet már lelegelték, hát rongálják a csemetéket is. Hát hol van itt az igazság? Vagy azt tartják, hogy: „ami szabad Jupiternek, az nem szabad az ökörnek!“, — Mérjünk egyenlő mértékkel!

— **Egy óra regéje.** Egy szerátaí legény még a mult évben talált egy ezüst órát a fogarasi vásártéren. Minthogy azonban falusi ember létére az időjárását az égitestek állásából amugy is tudja, eladta a modern idő mutatót egy szerátaí korcsmárosnak. Most neszét vette a dolognak a csendőrség és a törvény nevében rátette kezét az órára, a mely már aligha mutatja a korcsmárosnak az idő mulandóságát s így állott elő azon ritka eset, hogy a két érdemes férfi nem tudja, hogy hányat ütött az óra!

— **Panasz.** Egy pár turista panaszt emelt szerkesztőségünkben, hogy f. hó 23-án délután a Bulea patak völgyében leültek az erdő szélénél egy szép zöld, virágos réten pihenni. Pihenésük közben azonban inzultációnak voltak kitéve, mert az ottani erdővéd fia oda ment hozzájuk s az egyiket közülök a következőképen szólította meg: „Mi jögon jött be az ur a kinstári erdőbe? Van-e joga itten időznie? stb.“ A turista az erdő-

Novák János FOGARAS. divatáru üzletében

Gyapju és mosó-DELAİN, selyem batiszt, angol ruhavászon és ZEPHIREK nagy választékban vannak raktáron.

véd fia eme merész kijelentésére majdnem sóbálvánnyá változott! Ha tekintélyes, uri ember jár az erdőben s magát ott tisztességesen viseli, t. i. hogy az erdő szélén közvetlen tüzet nem rak, a fákat nem rongálja, az erdővédnek nincs joga megszólítani, csak is akkor, ha kétes egzisztenciájú egyénnel áll szemközt. Nem tudjuk, hogy ki adta az erdővéd fiának ezt az utasítást, de kritikán aluli, mert ma egyikkel, holnap pedig másikkal tehet így. Az illető társaság egyik tagja ugyanakkor lőtt egyet revolverből a levegőbe. Az erdővéd fia megint ott termett s kérdőre vonta a lövésért az illetőt sőt feljelentéssel is fenyegette. Kérdjük: hát hol szabad lövöldözni az embereknek passzióból, nem vadra, ha az erdőben nem? A városi szabályrendelet a város belső területén való lövöldözést tiltja. Ilyesmiféle rendelettel a vadregényes havasoktól elidegenítik az embereket, ahelyett, hogy oda vonzanák, édesgetnék. Hiszen már az ottan lakó nép szinte reszket a Buleapatak erdővédjétől s nem mer az erdőben járni. Ajánljuk ezt az állapotot a kolozsvári erdőigazg. b. figyelmébe.

— **Készt a természet ébredése.** A tavalyi állapotokhoz viszonyítva a havasok alján körülbelül két héttel később tavaszodott ki s indult meg a vegetáció, mint tavaly. Julius hó 1-ére tavaly már leszedték az epret, áfonyát, a réteket lekaszálták. Ellenben most terem az eper, áfonya s most kaszálják a réteket. Valóban elragadó ut vezet a havasokba, mert uton-utfélen epret, áfonyát ehet a kiránduló s virágos réteken járhat az ember. A Buleatóhoz is az idén az első kirándulók július 13-án érkeztek oda, mégpedig Fogarasról Micu András várm. tisztügyész és családja, továbbá Hermann János gyógyszerész és még többen velük. Az időt azonban nem nyerték meg, mert esett, borongott akkor a havasokban. Két napi ott időzés után 15-én hajnalban jöttek le a Buleától s mentek Fogarasba Alsóárpásról a 7 órás vonattal.

— **Nehéz szülések.** Érdekes, megtörtént dologról értesítenek bennünket vármegyénk egyik nagyobb szabású községéből: Egyik tisztviselő nagyon sokat kimaradt a hivatalból. A hivatalfő kérdőre vonta mulasztásaiért. — Hol készt? Tudja meg ezt a hanyagságot tovább már nem tűröm.

— **Bocsánat —** feleli a tisztviselő, feleségemnek az éjjel nagyon nehéz szülése volt és...

— **Hm, hm!** Miért nem mondta ezt mindjárt?!

A főnök erre 8 üveg finom bort küldött az asszonynak.

Egy hónap múlva ismét készt a tisztviselő.

— **Nos, mi történt már megint?** rivált rá a főnök.

— **Feleségemnek nagyon nehéz szülése volt az éjjel...**

— **Micsoda? Már megint?**

— **Csak nem tengeri nyul a maga felesége.**

— **Nem kérem alásan — hanem b á b a.**

— **A marólug.** Ez évben már többször fordult elő marólug által mérgezés és habár az esetek nem végződtek mindig halállal, mégis hosszantartó, súlyos szenvedésnek néztek az illetők elébe. A gondos anyák előtt eléggé ismeretes a gyermekek szenvedélye: „minden élvezhető élvezhetetlen szájukba vesznek.” Mindazáltal szükséges lelkükre kötni, hogy a marólugot tömör állapotban, aminőben a boltból hozzák, egy pillanattal se tőrjék házukban és hogy azt haladéktalanul, a használatra szánt módon, minél több vízzel higítsák! A kereskedőket pedig újból figyelmeztetjük az 1900. évi július hóban kiadott rendeletre, mely szerint 15 százalékos lugoldatnál tömörebbet eladni tilos, az oldat mindig lakmusszal világos kékre legyen festve és csak átlátszó jelző cédulával ellátott, vagy ellátandó üvegben adható el. Végre, hogy 10 éven aluli gyermekeknek egyáltalán nem szabad kiszolgáltatni.

Nyilttér.*)

1909. B. I. 418/4.

Ő Felsége a Király nevében!

A fogarasi kir. járásbírószág rágalmazás vétsége miatt vádolt Gagyi Sámuel elleni bűnygyben Fleischer Sámuel és Botha Károly magánvádlók által emelt vád felett Fogarasra 1909. június 17-én Szwarcz Ignátz jegyzőkönyvvezető és Dr. Senchea János ügyvéd, mint magánvádlók képviselője részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

í t é l t:

A kir. járásbírószág Gagyi Sámuel vádlottat, ki etédi születésű, fogarasi lakos, 62 éves, ev. ref. vallású, nyugalmazott polgári iskolai tanár, vagyona van, nős, 2 gyermek atyja, állásának megfelelő műveltségű, azon ténye miatt, hogy 1909. május 11-én többek jelenlétében Fleischer Sámuel takarékpénztári igazgatóról azt állította, hogy a pénztárnak 40000 koronáját elsikkasztotta és Scherer Konrad tanu azon kijelentésére, hogy az lehetetlen, mert ő maga pénzt nem is kezel, azon kijelentést tette, hogy igen ám de Botha Károly a pénztárnok, kivel összejátszottak, bűnösnek mondja ki nevezettek sérelmére elkövetett s btkv. 258. §-ában meghatározott 2 rendbeli rágalmazás vétségében s ezért ezen § alapján a btkv. 92., 96. és 102. §-ainak alkalmazásával elítéli kettőszáz és kettőszáz (200—200) kor. pénzbüntetésre mint főbüntetésre és huszonöt és huszonöt (25—25) kor. mellék-pénzbüntetésre, melyek az 1892: XXVII. t. c. 3. §-ában irt célokra ezen bírósághoz 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő be, s

E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a Szerk.

behajthatatlanság esetén 5—5 és 2—2 napi fogházra változtatandók át.

Elmarasztalja vádlottat a bűnygyi költségek hordozásában is és kötelezi őt, hogy főmagánvádlóknak 35 kor. költséget fizessen meg 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett.

A btkv. 277. §-a alapján elrendeli, hogy jelen ítélet, annak jogerőre emelkedése után vádlott költségére indokaival együtt a „Fogaras és Vidéke” helyi lapban egyszer közétéssék.

Dr. Senchea János ügyvéd díjait magánvádlókkal szemben 35 koronában állapítja meg.

I n d o k o l á s:

Fleischer Sámuel lelkész és a „Vorschusverein” fogarasi takarékpénztár igazgatója azért jelentette fel vádlottat, mert vádlott 1909. május 11-én a helybeli m. kir. postahivatalban többek jelenlétében azt állította róla, hogy a pénztárból 40000 koronát elsikkasztott.

Eme kijelentésére Scherer Konrad m. kir. postafőtiszt megjegyezte, hogy „ez lehetetlen, mert az igazgató pénzt nem is kezel,” mire vádlott azon kijelentést tette, hogy „igen ám, de Botha Károly pénztáros kivel Fleischer összejátszott.”

Eme utóbbi kijelentése alapján Botha Károly pénztáros is vádat emelt vádlott ellen.

Vádlott a fenti előadottakat beismerte.

Scherer Konrad és Pápay László tanuk vallomása alapján a bíróság megállapította, hogy a mikor vádlott a kérdéses kijelentéseit tette, több ember volt a postahivatalban.

Vádlott a fenti kifejezéseivel magánvádlókról oly tényt állított, mely — valódisága esetében — ellenük a büntető eljárás megindításának okát képezné, tehát vádlott cselekménye teljesen kimeríti a btkv. 258. §-ban meghatározott rágalmazás vétségének alkatelemeit s ezért a bíróság bűnösségének megállapítása mellett a rendelkező részben irt büntetéssel büntette.

Nem vehette figyelembe a bíróság vádlott azon védekezését, hogy ő a fenti dolgokat mástól hallotta, mert a bírói gyakorlat szerint a rágalmazó állításnak terjesztésével is el van követve a btkv. 258. §-ában irt vétség.

A büntetés mértékének megállapításánál a bíróság vádlottal szemben enyhítő körülményül vette a beismerést, büntetlen előéletet és közte és Botha Károly között a fogarasi temetkezési egyesület ügyéből kifolyó keshegyig menő harc által előidézett elkeseredett kedélyállapotot.

Ezekre való tekintettel a bíróság méltányosnak találta vele szemben a btkv. 92. §-ának alkalmazását és vádlottat pénzbüntetéssel büntette.

Ezen büntetési nemben azonban érzékenyebben kellett vádlottat sujtani, mert intelligens ember létére egy pénzüntézet élén

A valódi SINGER varrógépek főraktára.

Előnyös részletfizetési kedvezmény, legmesszebbmenő jótállással. Ingyen tanítás gépvarrásban, himzésben u. m.: lapos, homok, azzur, aplikáció, kongre, spanyol, smyrna stb. !! A legkényesebb **fegyverek, varrógépek és kerékpárok** javító műhelye, vadászfelszerelési cikkek, kerékpárok és alkatrészek dus választékban.

SÁRKÖZY JÓZSEF,
puskaműves és mechanikus. (Bethlen-utca 4.)

álló igazgatót és pénztárnokot olyként gyanúsított meg, hogy ez adott esetben a takarékpénztár hitelképességét is tönkre tehetné volna.

A büntügyi költségek iránti intézkedés a B. P. 479. és 480. §-ain alapszik.

Fogaras, 1909. június 17-én.

A kir. járásbíró.

Nádudvary,
kir. járásbíró.

Ezen ítélet jogerős.

Fogaras, 1909. július 29-én.

Kiadta a fogarasi kir. járásbíró.

Nádudvary,
kir. járásbíró.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Sz. J. Kolozsvár. A messze távolból érkezett értékes cikket megkaptuk s közöltük. A szíves megemlékezéssel együtt nagyon köszönjük kérjük b. munkálkodását ezután is. Soraiból úgy vettük ki, hogy Tompa Mihály mondása nem igen vesz erőt életén t. i.:

„Lassu hervadás emésztí azt a fát,

Melyet öreg korába más földbe ültetnek át.“
Ennek nagyon örülünk s a szülőföld iránti vágy soha se vegyen erőt munkakedvén!
Üdvözet!

B. B. Fogaras. Közöltük s egyuttal újra üdvözljük körünkben.

K. E. Helyben. A tanárt válassza el a szerkesztőtől s ne tévessze össze. Az iskola falai között tanárok vagyunk, azontul pedig szerkesztők s a mit a szerkesztő cselekszik, azt ne írja fel soha a tanár rovására, mert az két különböző személyiség.

Hol a vármegye monográfiája? Ön ezt a kérdést intézi hozzánk, A levéltárakban! Nincs pénz! Ingyen pedig a krisztus koponyáját sem őrizték. Kellene legalább is 6000 korona s természetesen előleg fejében legkevesebb 1000 utazási költségekre, mert a magunk gázsijából nem telik „lustreisekre!“ Mi nem előlegezhetünk.

V.-né J. L. Miskolc. Régen nem kaptunk már semmit sem! Mi az oka a hallgatásnak?

Kiváncsi. Lokó. A fegyelmisták közül az egyik 300 koronára, a másik 25 korona pénzbüntetésre, a harmadik pedig dorgálással lett megbüntetve. Megelégszik az ítélettel? Ha nem, akkor felebbezzon?

Nemközlhetők: „A rágalmazás.“ A kinek a szája eljár? .. Négyszáz kor. büntetés! stb.

Kritikán alulak: „A merengőhöz.“ „Az ördög szoros.“ „A Negoj alatt.“ stb.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

Hirdetések.

Eladó. Különbéle bútor eladó. —
Olt-utca 17. szám alatt.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik: FRIED ELEK fodrász-üzletébe.

Kiadó nagyon tiszta, csinosan butorozott szoba és előszoba: Dr. HOCHMANN házában.

Ideál bélyegző párna. A bélyegzés azonnal szárad. Nem piszkol s le nem mosható. Egyedüli elárusító: **THIERFELD DÁVID.**

Egy jövedelmező szolid üzlethez társ
kerestetik 3—4000 korona tőkével.
Cim a kiadóhivatalba.

Sz.: 97—909.

Bükk tűzifa-eladás.

Brassó város vledényi erdejében termett bükk tűzifa még pedig: 612 ürméter bükk hasábfá és 189 ürméter bükk dorongfa f. é. augusztus hó 14-én d. u. 3 órakor Vledény községben a község-házánál megtartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár a hasábfá ürméteréért 3 korona, a dorongfánál ürméterenként 2 kor. Bánatpénz a hasábfánál 200 kor., a dorongfánál 30 kor.

A termett tűzifa Homoródvölgy vasuti állomástól 2 kilométernyire fekszik. Ajánlatok az alanti címre küldendő, hol a részletes árverési feltételek is megtekinthetők.

Brassó, 1909. július hó 23-án.

Brassó város krizbai
erdőgondnoksága.

„BREDOL“
(Törv. védve)
! LÉGYFOGÓ UJDONSÁG !
1 darab fogóalvánnyal és tálcával **csak 24 fill.**
Kapható: **Thierfeld Dávid**
könyvkereskedésében.

Amortizációs
tisztvis. kölesön
ügyekben
díjmentes felvilágosítást nyújt
Az „O. m. I. ált. tisztviselő-
egylet kolozsvári képviselősege“
Kolozsvár,
Ferencz-József-ut 7. szám alatt.
➡ Válaszbélyeg-csatolandó. ➡

Valódi
külföldi bélyegek
érkeztek és nagy választékban kaphatók:
Thierfeld David könyvkereskedésében.

Corpus Juris
milleniumi kiadás
28 kötetben, teljes jó állapotban, mely között 1 darab VERBÜCZY Hármaskönyve, 1 darab Erdélyi törvények is foglaltatnak, részletfizetés mellett esetleg készpénzért jutányos áron eladó. — Tájékoztást e lap kiadóhivatalában kapni, hol a mű megtekinthető.

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagydemü közönségnek b. tudomására hozni, hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz. alatt

Cimfestészeti műtermet

nyitottam. Készítek mindenféle műszaki cimfestészeti munkákat, a legjutányosabb árak mellett: u. m. igen csinos, izléses kivitelű cég- és címtáblákat, mindennemű cimereket, színházi díszlet-festészetet, zászló feliratokat, mindennemű aranyozásokat, diszmű és üvegtábla festészetet, templom festészetet, emléklapokat és képeket, — egyszerű és művészies kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve, maradok hazafias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

POZSONYI
Elektrotechnikai Szakiskola
➡ VALLON-UTCA 14. SZ. ➡
Ezen szakiskola kiképez oly fiatal embereket, kik vagy mint elektrotechnikusok vagy mint villamos-telepek vezetői és hivatalnokai működni kívánnak. Szükséges előképzettség 3—4 közép- vagy polgári iskola. Tanulmányi idő 2 év. Értesítő és bármilyen felvilágosítás ingyen és bérmentve küldetik. Az egyéni önkéntességi jog külön előadások hallgatása által megszerezhető.
Az igazgatóság.

:: Kotta ::
ujdonságok!
Feltűnő olcsóság!

A legszebb 101 magyar népdal
 3 K helyett . . . K 1.90

Blaháné dalai 102 magyar népdal
 3 K helyett . . . K 1.90

Most jelent meg:

Fráter Loránd legkedveltebb dalai, zsebkiadás . . . K 2.—

Legkedveltebb Cabaret dalok, zsebkiadás . . . K 2.—

Operette album, tartalmazza a legújabb operettek dalait zsebkiadás . . . K 2.—

Kuruc nóták, zsebkiad. K 2.—

Vidám dalok gyűjteménye, zsebkiadás . . . K 2.—

Ezekon kívül a legújabb operettek és operák dalai mind raktáron vannak.

Nagy raktár Gerő-féle 20 filléres kollakban.

Thierfeld D.

könyvkereskedése.

MAYER
GÉPGYÁR

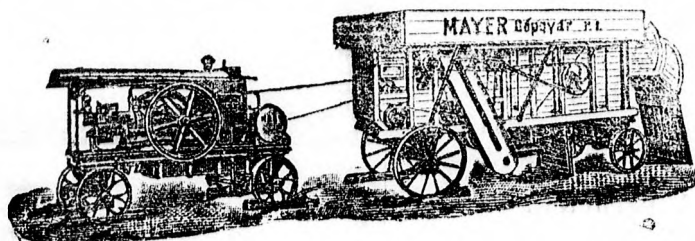
vas- és fémöntőde
 részvénytársaság
 SZOMBATHELY
 : BUDAPEST. :

VI. KER. VÁCZI-KÖRUT 61. SZÁM.

:: Legrégibb ::
 hazai gépgyár!

Motorgyár

Alapítva 1850 évben.

Benzin- és szivógázmotorok gyára.

MALOMÉPÍTÉSZET. VIZIMALOM-BERENDEZÉSEK.

Benzin-eséplőkészletek 3 lóerejtől — 16 lóerőig. Benzin stabil motorok
 1—100 HP-ig. Szivógázmotorok 6—120 HP-ig, faszén, koks és antracit
 tüzelésre berendezve, szerelve és üzembe átadva.

Olajgyártási gépek, borsajtók és mindennemű mezőgazdasági gépek gyára.

➔ Kedvező árak és fizetési feltételek. ➔
Árjegyzék ingyen! Képviselek kerestetnek!

Törv. Bonyilvántartási könyvek

vékony 1 kor. 30 fillérért és vastag 2 kor.
 20 fillérért (3 nyelvben: magyar, német és
 román)

THIERFELD DÁVID

:::: könyvkereskedésében kapható. ::::

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges
 állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen
 és bérmentve kapható a szab. hatyu
 gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Ia. tűzifa-ra

megrendelések szeptember hó 15-től kezdődő szállítással elfogadtatnak a következő cégeknél:

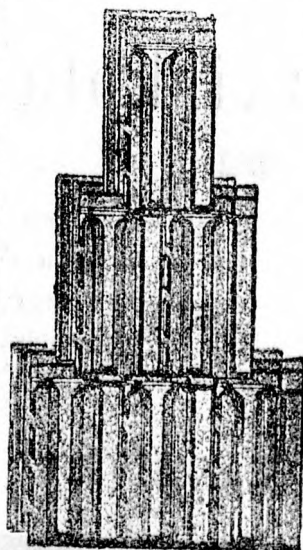
Thierfeld Dávid, Fleissig Jakab, Ehrenwald Mór és Neumann Izsák.

Szeptember 15-ig tűzifát csak tatelepemen árusítok mázsáncént is.

➔ Széna behordáshoz vendégradak. ➔

Épületfák és hajópallók, valamint minden a fakereskedéshez tartozó anyagok legjutányosabban és kitünő
 minőségben nálam kaphatók.

Domány Artur, fakereskedő.

Bohn kikindai cserepe

SAJÁT ÉRDEKÉBEN

: csak BOHN-féle :

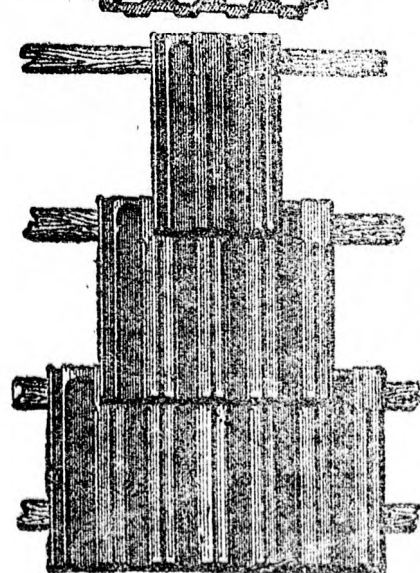
nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el és utasítson
 vissza más silány minőségű cserepet, mert

: csak a BOHN-féle :

cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

== Tessék mintát és árjegyzéket kérni! ==

BOHN-CSERÉPGYÁR Zombolya.

Bohn zombolyai cserepe.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.